

Oponentský posudek

KUREK, Ryszard: Dwa wieki chorzowskiego przemysłu. Zarys monograficzny. Część 2, Muzeum w Chorzowie, Chorzów 2009, s. 465, il. + mapa.

Posuzovaná monografická práce Ryszarda Kurka kontinuálně navazuje na autorovo starší dílo věnované chorzovskému průmyslu před první světovou válkou (Dwa wieki chorzowskiego przemysłu. Zarys monograficzny. Część 1, Muzeum w Chorzowie, Chorzów 2007, s. 247, il.). Publikace je v tomto případě logicky vymezena politickými chronologickými mezníky, rokem 1918, resp. 1919, tedy koncem první světové války na jedné, a rokem 1945, tedy koncem druhé světové války na druhé straně. Prvních pět kapitol je rovněž vymezeno chronologicky dle hospodářského (1929, 1930, 1935, 1936), potažmo politického vývoje regionu, přičemž autorem naznačené zlomové momenty v některých případech přirozeně splývají (1919, 1922, 1939, 1945). Tyto kapitoly (I. Mezi Německem a Polskem, II. První leta v nezávislém Polsku, III. Velká krize, IV. Přerušovaný rozvoj a V. Druhá světová válka) vykazují rovněž shodné vnitřní členění, kdy se autor nejdříve věnuje otázkám obecně politickým a hospodářským, přičemž se sledované téma pokouší zasadit do širšího kontextu, následují subkapitoly věnované hornictví, hutnictví železa, energetice, chemickému průmyslu, dopravě a komunikacím, vlastní infrastruktuře města /zde např. také stavebnictví, obchod, služby etc./, celou kapitolu pak uzavírá část věnovaná každodennímu životu obyvatel Chorzowa. VI. kapitola Organizace a bezpečnost práce (1919–1939) se zabývá organizací výroby, pracovní dobou, pracovními dovolenými, bezpečností a hygienou práce, úrazovostí a v neposlední řadě také fungováním Bratrské pokladny a dalších pojišťovacích institucí, odbory, spolky atd. Poslední VII. kapitola věnována činností nepřímo souvisejícím s průmyslovou výrobou (např. bytová výstavba, školící a osvětová činnost, volný čas a sport, požární ochrana, rychlá zdravotní služba, vědecko-výzkumná činnost ad.). Práce je vybavena řadou příloh, ať již dobových, nebo připravených autorem, bibliografií, jmenným rejstříkem a resumé v anglickém a německém jazyce.

Práce svým obsahem a strukturou navazuje na starší, vysoce ceněné práce polských hospodářských historiků (Kazimierz Popiołek, Zbigniew Kwaśny, Jerzy Jaros, Wacław Długoborski, Stanisław Kossuth), které vznikaly, podobně jako např. v bývalém Československu, v období největšího rozkvětu hospodářských dějin v zemích sovětského bloku od 60. let do 80. let minulého století. Politické a společenské změny, ke kterým došlo ve střední a východní Evropě na přelomu 80. a 90. let, upozadily nejen hospodářské a sociální dějiny, ale také např. historickou demografii v Polsku snad ještě více než v České republice. Snaha, resp. nutnost vypořádat se s historickými problémy, které byly v komunistické éře pro polskou historiografii tabu, odvedly pozornost polských historiků od dosud preferovaných témat do sféry politických dějin, mezinárodních vztahů, atd. To se

přirozeně záhy odrazilo v poklesu významu polské historické vědy v rámci světových struktur zejména hospodářsky orientované historické vědy. Za vše hovoří povzdech nestora polských hospodářských historiků a historických demografů profesora Zbigniewa Kwaśného, který v zásadě jako jediný třímal polský prapor na XIV International Economic History Congress v roce 2006 v Helsinkách.

Jsem proto jako hospodářský historik velmi rád, že se na polském knižním trhu znovu objevují vědecké monografie věnované problematice hospodářských a sociálních dějin. Koneckonců, jak s jistou hyperbolou prohlásil významný český hospodářský historik, profesor Eduard Kubů z pražské Karlovy univerzity: „... *představme si půllitr, pivo v něm, to jsou hospodářské dějiny, pěna nahoře pak to všechno ostatní*“.

Považuji za kontraproduktivní svůj posudek za každou cenu prodlužovat. Nezbyvá mně než konstatovat, že druhý díl vědecké monografie Ryszarda Kurka *Dwa wieki chorzowskiego przemysłu* jsem přečetl se značným zaujetím. Obsah bez větší pochybnosti dokládá autorovu znalost problematiky a svědčí o jeho vědecké erudici. Vzhledem k tomu, že práce splňuje všechny formální předpoklady kladené na doktorské práce, navrhuji, aby byla přijata a autorovi umožněna její veřejná obhajoba.

V Ostravě 14. 11. 2011

Prof. PhDr. Aleš Zářický, Ph.D.

Filozofická fakulta

Ostravská univerzita v Ostravě

Reální 5, 701 03 Ostrava

ales.zaricky@osu.cz